

Zneužívání informací v obchodním styku

Pro naplnění skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. je mimo jiné nutné, aby pachatel buď sám uzavřel určitou smlouvu, nebo dal popud k jejímu uzavření, a aby tak učinil v rámci své účasti na podnikání dvou nebo více podnikatelských subjektů, které mají stejný nebo podobný předmět činnosti. Stejným nebo podobným předmětem činnosti dvou nebo více podnikatelských subjektů může být z hlediska trestní odpovědnosti podle § 128 odst. 2 tr. zák. zásadně každý předmět činnosti, v němž jsou tyto subjekty oprávněny podnikat, a to bez ohledu na skutečnost, zda v době spáchání trestného činu podle citovaného ustanovení skutečně podnikají právě ve shodném nebo podobném předmětu činnosti a zda jsou v reálném konkurenčním vztahu na trhu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 1439/2008, ze dne 28.1.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném nejvyšší státní zástupkyní v neprospěch obviněných JUDr. M. K. a JUDr. J. B. proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 6. 2008, sp. zn. 1 To 48/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 52 T 2/2005, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 6. 2008, sp. zn. 1 To 48/2007. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Vrchnímu soudu v Olomouci přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 6. 6. 2007, sp. zn. 52 T 2/2005, byli obvinění JUDr. M. K. a JUDr. J. B. uznáni vinnými trestným činem zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák., za což byl každý z nich podle § 128 odst. 4 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání pěti roků, pro jehož výkon byli podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazeni do věznic s ostrahou. Současně soud podle § 49 odst. 1 tr. zák. a § 50 odst. 1 tr. zák. uložil každému z obviněných trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkcí statutárních orgánů v obchodních společnostech a družstvech s předmětem činnosti nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej na dobu pěti let. Dále byl každému z obviněných podle § 53 odst. 1 tr. zák. uložen peněžitý trest ve výměře dva miliony Kč a pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, stanovil krajský soud podle § 54 odst. 3 tr. zák. náhradní trest odnětí svobody v trvání jednoho roku. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o povinnosti obviněných zaplatit poškozené společnosti K., s. r. o., společně a nerozdílně náhradu škody ve výši 41.565.822,01 Kč. Se zbytkem svého nároku byla tato poškozená společnost podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

Každému z obviněných bylo odsuzujícím rozsudkem krajského soudu kladeno za vinu, že jako osoby působící současně ve dvou obchodních společnostech se stejným předmětem podnikání v úmyslu opatřit jinému prospěch uzavřeli smlouvy na úkor jednoho z nich, čímž získali pro jiného prospěch velkého rozsahu. Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se trestného činu podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. dopustili tím, že dne 25. 1. 1995 uzavřeli smlouvu o založení společnosti C. K., a. s., jejímiž zakladateli byli obvinění

jako fyzické osoby a dále společnost K., s. r. o., v níž působili jako společníci a jednatelé, základní kapitál nově zakládané společnosti tvořil mj. obchodní dům a pozemky ve vlastnictví společnosti K., s. r. o., v celkové hodnotě 73.002.106,- Kč, na jehož koupi a provoz získala společnost K., s. r. o., prostředky od K. b., a. s., s níž uzavřela pět úvěrových smluv na celkovou částku 44.225.000,- Kč, dále dne 25. 2. 1995 byla uzavřena smlouva o nájmu nebytových prostor, kterou společnost C. K., a. s., pronajala společnosti K., s. r. o., nebytové prostory obchodního domu tvořícího její základní kapitál za roční nájemné v roce 1995 9.500.000,- Kč a v roce 1996 18.200.000,- Kč, přičemž za společnost K., s. r. o., smlouvu podepsal z pověření obviněného JUDr. M. K. Ing. V. M. a za společnost C. K., a. s., obviněný JUDr. M. K. s tím, že podle urgencye nájemného s ní byl ode dne podpisu seznámen i obviněný JUDr. J. B., dne 24. 4. 1995 obvinění na valné hromadě společnosti K., s. r. o., rozhodli o prodeji akcií společnosti C. K., a. s., v celkové jmenovité hodnotě 73.000.000,- Kč obviněným jako fyzickým osobám za kupní cenu 1,- Kč za akcii, čímž zbavili společnost K., s. r. o., podstatné části jejího majetku, dne 29. 12. 1995 převedli své obchodní podíly ve společnosti K., s. r. o., na nové společníky, v konečném důsledku tak uzavřením smlouvy o nájmu vznikla společnosti K., s. r. o., skutečná škoda 205.000,- Kč a vkladem nemovitosti do základního kapitálu společnosti C. K., a. s., v hodnotě 50.000.000,- Kč a smlouvami o prodeji akcií společnosti C. K., a. s., způsobili prospěch společnosti C. K., a. s., a sobě jako fyzickým osobám - akcionářům této společnosti.

Vrchní soud v Olomouci jako soud druhého stupně projednal odvolání obviněných JUDr. M. K. a JUDr. J. B. proti citovanému rozhodnutí soudu prvního stupně a rozhodl rozsudkem ze dne 12. 6. 2008, sp. zn. 1 To 48/2007, kterým podle § 258 odst. 1 písm. b), d), f) tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v celém rozsahu. Za použití § 259 odst. 3 tr. ř. vrchní soud nově rozhodl tak, že obviněného JUDr. J. B. podle § 226 písm. c) tr. ř. zprostil obžaloby pro skutek, v němž obžaloba spatřovala trestný čin zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák., přičemž poškozenou společnost K., s. r. o., odkázal s jejím nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních podle § 229 odst. 3 tr. ř., a trestní stíhání obviněného JUDr. M. K. pro skutek, jímž se měl dopustit trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., zastavil podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. a § 223 odst. 1 tr. ř. z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. b) tr. ř. Zároveň odvolací soud podle § 48 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil zajištění majetku obviněného JUDr. M. K. uložené usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 6. 9. 2007, sp. zn. 1 To 39/2007, ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 11 Tvo 35/2007.

Shora citovaný rozsudek Vrchního soudu v Olomouci napadla ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. nejvyšší státní zástupkyně dovoláním podaným v neprospěch obviněných z důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tj. že napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Podle názoru dovolatelky odvolací soud nesprávně právně kvalifikoval skutková zjištění soudu prvního stupně, který naopak oprávněně u každého z obviněných shledal zákonné znaky trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2, 4 tr. zák. naplněnými. Zdůraznila, že podstatou jednotlivých úkonů obviněných, které učinili v období od listopadu 1994 do konce roku 1995, byl jediný záměr a to převod aktiv (nemovitosti a akcií) ze společnosti K., s. r. o., kde byli jedinými společníky a jednatelem, na jinou jimi ovládanou společnost C. K., a. s. (nemovitost), resp. na ně samotné (akcie), přičemž pasiva zůstala společnosti K., s. r. o. Obvinění tak jako účastníci na podnikání dvou obchodních společností se stejným nebo podobným předmětem činnosti uzavřeli několik smluv (zakladatelskou smlouvu společnosti C. K., a. s., smlouvu o nájmu nebytových prostor a smlouvu o prodeji akcií společnosti C. K., a. s., obviněným) na úkor jednoho z takových podnikatelských subjektů. Jednali přitom v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch, sami získali akcie společnosti C. K., a. s., a uvedená společnost zase majetek v hodnotě 50.000.000,- Kč. Na podporu svých tvrzení odkázala nejvyšší státní zástupkyně na judikát č. [36/2000](#) Sb. rozh. tr., podle

kterého může být smlouvou ve smyslu § 128 odst. 2 tr. zák. i dohoda, jejíž stranou je třetí subjekt. Připomněla rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2000, sp. zn. 4 Tz 2/2000, v němž Nejvyšší soud interpretoval znak „výhoda anebo prospěch“ citované skutkové podstaty tak, že mohou mít jak materiální, tak nemateriální povahu a jakoukoli formu. Závěrem svého dovolání nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby v neveřejném zasedání dovolací soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 6. 2008, sp. zn. 1 To 48/2007, jakož i všechna obsahově navazující rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a dále aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal odvolacímu soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Obviněný JUDr. J. B. se ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřil k dovolání nejvyšší státní zástupkyně podanému mj. v jeho neprospěch. Souhlasil se závěry Vrchního soudu v Olomouci a naopak se důrazně ohradil proti tvrzením dovolatelky, jež shledal v rozporu s ústavním zákonem č. [1/1993](#) Sb., Ústavou České republiky, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně článkem 2 odst. 3 a 4, a také v rozporu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Obhajobu založil obviněný na tom, že jeho jednání zcela odpovídalo běžným obchodně právním praktikám, akcentoval přitom zejména vytvoření obchodním zákoníkem aprobovaného holdingu. Vyjádřil názor, že společnost K., s. r. o., mohla nadále podnikat i po vložení nemovitosti do základního kapitálu akciové společnosti a náhradu škody po obviněných považoval za neadekvátní požadavek, neboť nemovitost byla zatížena zástavním právem. Pod bodem 2. svého vyjádření obviněný sice konstatoval výslovný souhlas se způsobem, jak dovolatelka hodnotila uzavření smlouvy o nájmu nebytových prostor ze dne 25. 2. 1995, avšak patrně nedopatřením, protože v další části již oponoval subsumování tohoto jednání pod ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák., zdůraznil však svůj názor, že nájemní smlouvou nebyla žádná ze smluvních stran poškozena. Konečně ani nákupem akcií neměl obviněný porušit ustanovení trestního zákona, kupní cena totiž odpovídala jejich reálné tržní hodnotě. Závěrem navrhl dovolání nejvyšší státní zástupkyně odmítnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání nejvyšší státní zástupkyně je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. b) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. a) tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

Nejvyšší soud se dále zabýval otázkou, zda uplatněné námitky obsahově odpovídají formálně citovanému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a následně posuzoval jejich důvodnost.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z dikce ustanovení je zřejmé, že právním posouzením skutku se rozumí jeho hmotně právní posouzení. Jeho podstatou je podřazení skutkových zjištění soudu pod ustanovení hmotného práva, typicky pod ustanovení trestního zákona. Předmětem právního posouzení je skutek, tak jak byl zjištěn soudem. V dovolání lze namítat, že skutkový stav, který zjistil soud, nenaplnuje znaky trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným. Tento výklad uplatněného důvodu dovolání tudíž připouští i možnost opaku, tj. námitku, podle níž skutek zjištěný soudy nižších stupňů naplňuje zákonné znaky kvalifikované skutkové podstaty trestného činu, ačkoli soudy aplikovaly ustanovení základní skutkové podstaty příslušného trestného činu, nebo byl obviněný obžaloby zproštěn proto, že soudy zjištěný skutek za trestný čin nepovažovaly. O takový případ se jedná i v posuzované trestní věci. Obviněný JUDr. M. K. měl podle odvolacího soudu naplnit znaky základní skutkové podstaty trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák., nikoli kvalifikované podle odst. 4 citovaného ustanovení, za který byl odsouzen krajským soudem. Ohledně obviněného JUDr. J. B. pak vrchní soud učinil zjištění, že nebylo dostatečně prokázáno jeho spolupachatelství při uzavírání nájemní smlouvy, jež byla součástí žalovaného skutku. Ze shora uvedených důvodů tak Nejvyšší soud shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn v souladu se zákonem vymezenými podmínkami.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud neshledal důvody podle § 265i odst. 1 tr. ř. pro odmítnutí dovolání nejvyšší státní zástupkyně, přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející.

Jak již bylo uvedeno výše, Vrchní soud v Olomouci obviněného JUDr. J. B. zprostil obžaloby v celém rozsahu. Učinil tak po novém zhodnocení důkazů provedených v řízení před soudem prvního stupně, z nichž dovedl, že obviněný JUDr. J. B. se nepodílel na uzavření nájemní smlouvy ze dne 25. 2. 1995 a nemůže být proto trestně odpovědný za její obsah. Ve vztahu k obviněnému JUDr. M. K. odvolací soud v podstatě omezil skutek, jímž byl uznán vinným krajským soudem, kdy za protiprávní považoval pouze tu jeho část, podle níž obviněný poté, co spolurozhodl o založení společnosti C. K., a. s., a o vložení nepeněžitěho vkladu, jenž tvořila nemovitost obchodního domu ve vlastnictví společnosti K., spol. s. r. o., uzavřel za tuto společnost smlouvu o nájmu nebytových prostor nacházejících se v této nemovitosti se společností C. K., a. s., za niž jednal Ing. V. M. Nájemné bylo stanoveno částkou 9 500 000,- Kč pro rok 1995 a pro následující rok částkou 18 200 000,- Kč. Z obsahu provedených důkazů bylo zjištěno, že ve skutečnosti nebylo dohodnuté nájemné společnosti K., s. r. o., nikdy zapláceno, nýbrž došlo k úhradě částky 205 000,- Kč. S ohledem na to, že činem obviněného JUDr. M. K. nebyl získán značný prospěch ani prospěch velkého rozsahu jako znaků kvalifikovaných skutkových podstat trestného činu podle § 128 tr. zák., odvolací soud skutek posoudil podle základní skutkové podstaty uvedené v odst. 2 § 128 tr. zák. K promlčení tohoto trestného činu dochází v souladu s ustanovením § 67 odst. 1 písm. c) tr. zák. po pěti letech od jeho spáchání (dne 25. 2. 1995). Na skutková zjištění následující po uvedeném datu již podle názoru vrchního soudu příslušná právní kvalifikace nedopadala. Vzhledem k tomu, že trestní stíhání obviněného JUDr. M. K. bylo zahájeno až 31. 10. 2000, stanovená promlčecí lhůta uplynula a odvolací soud z tohoto důvodu zastavil trestního stíhání obviněného.

S takovým právním posouzením se však ani u jednoho z obviněných nejvyšší státní zástupkyně neztotožnila a dovolací soud jí po přezkoumání napadeného rozsudku a jemu předcházejícího řízení přisvědčil. Zjistil, že dovolání podané v neprospěch obou obviněných je důvodné, a napadený rozsudek tak nemůže obstát.

Trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., se dopustí ten, kdo jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné nebo více z nich. Tento trestný čin je trestným činem úmyslným, a proto se k jeho spáchání vyžaduje zavinění ve formě úmyslu ve smyslu § 4 tr. zák. Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel buď chtěl způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, nebo věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Následkem porušení zákonem chráněného zájmu je v tomto případě opatření výhody či prospěchu sobě či jinému, přičemž z hlediska subjektivní stránky pachatel musí jednat ve zvláštním úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Výhoda i prospěch mohou mít materiální i nemateriální povahu a mohou mít jakoukoli podobu.

Dovolací soud předesílá, že v některých specifických případech je třeba do skutkové věty zahrnout mj. i ty okolnosti, jež samy o sobě s žádným zákonným znakem příslušné skutkové podstaty nekorespondují, avšak dotváří celkový obraz o podstatě a průběhu trestné činnosti (např. jsou jejím předpokladem, následkem, objasňují motiv apod.). V krajních případech tak může popis skutkových zjištění působit až nepřehledným dojmem, což však nelze považovat za vadu pod podmínkou, že skutková věta vyjadřuje všechny zákonné znaky příslušné skutkové podstaty (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. 5 Tdo 507/2007).

V tomto smyslu je nutné označit postup soudu druhého stupně v projednávané věci za nesprávný. Součástí popisu skutkových okolností části výroku o vině obviněného JUDr. M. K. tvoří sice i založení obchodní společnosti C. K., a. s., a vložení předmětné nemovitosti do základního kapitálu této nové společnosti, ale za protiprávní odvolací soud považoval evidentně pouze tu část žalovaného skutku, jež obsahuje jednání spočívající v uzavření nájemní smlouvy mezi oběma společnostmi a v dohodě o nájmu v nepřiměřené výši (srov. str. 14 a násl. napadeného rozsudku). Tato smlouva sjednaná mezi společnostmi K., s. r. o., a C. K., a. s., představovala pouze jeden článek z celého řetězce obchodních operací, jejichž společným cílem bylo vyvést majetek ze společnosti K., s. r. o., v čemž jednoznačně spočíval úkor ve smyslu § 128 odst. 2 tr. zák. Proto je třeba pohlížet na skutečnosti uvedené v tzv. skutkové větě rozsudku Krajského soudu v Brně v celém kontextu, s ohledem na jejich vzájemné souvislosti. Opačný přístup ale zvolil vrchní soud, který omezil trestnou činnost na smlouvu o nájmu a to pouze ve vztahu k obviněnému JUDr. M. K. Postupoval tudíž nesprávně, když nevezal v potaz také jednání, jež neúměrnému zatížení společnosti K., s. r. o., vyplývajícímu ze smlouvy o nájmu předcházela, jakož i následující majetkové převody.

Např. na pouhé založení akciové společnosti a vložení nemovitosti do jejího základního kapitálu stejně jako na prodej akcií se zjevně ustanovení trestního zákona nevztahují. Takovýmto postupem se společnost K., s. r. o., resp. obvinění jako fyzické osoby stali akcionáři společnosti C. K., a. s., což není jednání, které by samo o sobě odpovídalo znakům skutkové podstaty některého trestného činu.

Z komplexního pohledu však šlo o dílčí skutečnosti, jež přispěly k cílenému škodlivému následku - prodeji akcií společnosti C. K., a. s., za neúměrně nízkou cenu obviněným JUDr. J. B. a JUDr. M. K. jako fyzickým osobám. Dalšími kroky, jež spočívaly v převodu obchodních podílů obviněných ve společnosti K., s. r. o., na R. H. a Š. D. tak byl v podstatě završen proces vyvedení nemovitého majetku z obchodní společnosti K., s. r. o., do akciové společnosti C. K., jejímiž stoprocentními vlastníky se stali obvinění, přičemž původnímu vlastníku nemovitosti zůstala povinnost splácet bankovní úvěr poskytnutý výlučně za účelem nabytí této nemovitosti a k provozu podnikatelské činnosti společnosti K., s. r. o.

Jak bylo již řečeno, vrchní soud část původní skutkové věty nesprávně vypustil z nově formulovaného popisu skutku. Svůj postup zdůvodnil tím, že uvedené úkony nepovažoval za způsobilé naplnit znaky skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. Proti takovému nesprávnému právnímu posouzení se důvodně ohradila nejvyšší státní zástupkyně.

Vrchní soud v Olomouci především pochybil ve výkladu o charakteru jednotlivých subjektů, mezi nimiž byla uzavřena smlouva ve smyslu § 128 odst. 2 tr. zák. (nebo k jejímuž uzavření byl dán popud). Odvolací soud uvedl, že „k převodu akcií nedošlo mezi subjekty účastnými na podnikání, nýbrž mezi společnostmi K., s. r. o., na straně jedné a obžalovanými jako fyzickými osobami na straně druhé“ (viz str. 16 rozsudku vrchního soudu). Nejvyšší soud však již dříve judikoval v rozhodnutí č. [36/2000](#) Sb. rozh. tr., že smluvní stranou takové smlouvy může být i třetí subjekt, na jehož činnosti se pachatel nijak nepodílí. Zásadním z hlediska objektivní stránky příslušné trestně právní normy tedy bylo, zda se pachatel účastnil na podnikání dvou nebo více podniků či organizací se stejným nebo podobným předmětem podnikání, přičemž v důsledku příslušné smlouvy byl alespoň jeden z těchto subjektů znevýhodněn. Z dostupného spisového materiálu plyne, že obvinění byli v době převodu akcií minoritními akcionáři společnosti C. K., a. s., a současně jedinými společníky a jednateli společnosti K., s. r. o., tj. působili v obou společnostech, měli tak informace získané díky svému postavení, jehož využili k odsouhlasení zjevně nevýhodného prodeje akcií na valné hromadě společnosti K., s. r. o. Na oba obviněné je proto možné ohledně prodeje akcií hledět jako na pachatele trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák.

Za vhodné považoval dovolací soud na tomto místě konstatovat, že k naplnění citované skutkové podstaty se nevyžaduje ani to, aby uzavřená smlouva spadala do oblasti společného předmětu

činnosti či se ho přímo týkala, takže uvedený zákonný znak nelze zaměňovat s požadavkem, aby uzavřená smlouva (na úkor jednoho ze subjektů, v nichž pachatel zároveň působí) byla součástí určité soustavné podnikatelské aktivity, ale postačí i jednorázový obchod (srov. v předchozím odstavci citovaný judikát). Pokud jde o nevýhodnost smlouvy vyjádřenou zákonným znakem, který spočívá v jejím uzavření na úkor jednoho podniku či organizace nebo více z nich, může ji zakládat jakékoli znevýhodnění jednoho subjektu vůči jinému subjektu, přičemž se nemusí nutně jednat jen o ekonomické, resp. peněžní vyjádření úkoru. V praxi se bude jednat např. i o situace, kde smlouva, kterou pachatel uzavřel (nebo k jejímuž uzavření dal popud), vyvolá ukončení určitého smluvního vztahu znevýhodněného subjektu, přestože se ho smlouva přímo (výslovně) netýká (viz již zmíněné rozhodnutí č. [36/2000](#) Sb. rozh. tr.). Co se týče konkrétně způsobení úkoru prodejem akcií v posuzované věci, spočíval nesporně v nepoměrně nízké ceně, kdy akcie v nominální hodnotě 1.000,- Kč/1 ks získali obvinění za 1,- Kč/1 ks (blíže k podstatě úkoru jednotlivých úkonů viz str. 72 - 76 rozsudku krajského soudu).

Proto byl také v soudní praxi zaujat právní názor, od kterého se ani v této věci Nejvyšší soud nehodlá odchylovat a podle něhož není nutné, aby se smlouva uzavřená na úkor jednoho nebo více podnikatelských subjektů, v nichž pachatel zároveň působí, týkala přímo toho předmětu jejich činnosti, který je jim společný, přičemž může jít o jakoukoli smlouvu, třeba i neplatnou. Smluvní stranou takové smlouvy pak může být i třetí subjekt, na jehož činnosti se pachatel nijak nepodílí (srov. rozhodnutí č. [36/2000](#) Sb. rozh. tr.)

Nejvyšší soud v obecné rovině připomíná, že pro naplnění skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. je mimo jiné nutné, aby pachatel buď sám uzavřel určitou smlouvu, nebo dal popud k jejímu uzavření, a aby tak učinil v rámci své účasti na podnikání dvou nebo více podnikatelských subjektů, které mají stejný nebo podobný předmět činnosti. V soudní praxi Nejvyššího soudu byl zaujat právní názor, že stejným nebo podobným předmětem činnosti dvou nebo více podnikatelských subjektů může být z hlediska trestní odpovědnosti podle § 128 odst. 2 tr. zák. zásadně každý předmět činnosti, v němž jsou tyto subjekty oprávněny podnikat, a to bez ohledu na skutečnost, zda v době spáchání trestného činu podle citovaného ustanovení skutečně podnikají právě ve shodném nebo podobném předmětu činnosti a zda jsou v reálném konkurenčním vztahu na trhu (srov. rozhodnutí č. [39/2006](#) Sb. rozh. tr.). Dovolací soud si je vědom, že s tímto se neshoduje názor Městského soudu v Praze vyslovený v usnesení ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. 40 T 2/2004, uveřejněném v časopise Trestněprávní revue vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck, sešit 6/2005, str. 153, jenž však byl citovaným judikátem překonán, a také proto se nehodlá dovolací soud v projednávané věci od judikovaného právního názoru odchylovat.

V dalším řízení tudíž při právních úvahách týkajících se formálního požadavku skutkové podstaty na stejný či podobný předmět činnosti obchodních společností nebude významné, zda společnost C. K., a. s., fakticky podnikala nebo zůstávala zcela nečinná, jak od počátku tvrdili obvinění.

Naopak z hlediska subjektivní stránky okolnost, že obvinění akciovou společnost zakládali již s myšlenkou nulové podnikatelské aktivity této společnosti, svědčí o promyšleném konání obviněných, jež ve svém souhrnu směřovalo primárně k získání prospěchu pro jiného (společnost C. K., a. s.) a pro sebe. Současně smlouvy o nájmu a převodu akcií znevýhodnily společnost K., s. r. o. Tato obchodní společnost se díky smluvním ujednáním popsáním ve výroku rozsudku soudu prvního stupně v podstatě ocitla bez svého jediného majetku - předmětné nemovitosti, nemohla tak využívat svůj předmět činnosti, resp. jí možnost dalšího podnikání byla ztížena pro ni nevýhodnou smlouvou o nájmu. Za účelem pokračování v provozování obchodní činnosti bylo pro tento podnikatelský subjekt nezbytné nadále užívat obchodní dům, jenž se stal vlastnictvím společnosti C. K., a. s., která původnímu vlastníku nemovitost pronajala za cenu, již nebyl schopen hradit mj. i v důsledku splácení úvěru, neboť tento závazek nový vlastník nemovitosti nepřevzal. Jak důvodně namítla nejvyšší státní

zástupkyně ve svém dovolání, obvinění postupnými kroky vyvedli majetek ze společnosti K., s. r. o., který získala nově založená společnost C. K., a. s., bez zatížení finančního závazku ve formě splácení úvěru.

Svůj záměr mohli obvinění uskutečnit díky svému postavení v obou uvedených společnostech, využili informace k opatření prospěchu jinému, resp. sobě, jež měli k dispozici právě v souvislosti s jejich postavením společníků a jednatelů ve společnosti K., s. r. o., a členů představenstva společnosti C. K., a. s. Nejvyšší soud tak nemá žádnou pochybnost o naplnění znaků skutkové podstaty ustanovení § 128 oddst. 2, 4 tr. zák. oběma obviněnými, kteří tak neoprávněně přenesli ekonomickou ztrátu na jeden z podnikatelských subjektů a na jeho úkor uzavřely smlouvy, z nichž měl prospěch jiný podnikatelský subjekt, nakonec jej získali obvinění jako fyzické osoby, a to díky jejich působení v obou těchto subjektech.

Vzhledem k těmto skutečnostem je nesprávný také závěr vrchního soudu v otázce posouzení účasti obviněného JUDr. J. B. na uzavírání smlouvy o nájmu nebytových prostor ze dne 25. 2. 1995. Odvolací soud v podstatě pouze konstatoval, že obviněný se na tomto úkonu nepodílel a považoval za chybné, jestliže krajský soud dovodil jeho trestní odpovědnost z pouhé vědomosti o existenci smlouvy, již podepsal za K., s. r. o., Ing. V. M. a za C. K., a. s., obviněný JUDr. M. K.

Ačkoli na předmětné listině obviněný JUDr. J. B. opravdu podepsán není (viz č. l. 349-350), nemá Nejvyšší soud jakýchkoli pochyb o tom, že smlouva byla uzavřena s jeho souhlasem a na jejím vzniku participoval. Z dostupného spisového materiálu vyplývá, že obviněný JUDr. J. B. již před založením společnosti C. K., a. s., coby mateřské společnosti nově vzniklého holdingu počítal s tím, že společnost K., s. r. o., bude nadále podnikat v obchodním domě C. Právě proto v nájemním vztahu spatřoval řešení situace, kdy nemovitost vlastnila společnost C. K., a. s., avšak obchodní činnost v jeho prostorách měla provozovat K., s. r. o. (viz č. l. 772, resp. str. 14 protokolu z hlavního líčení konaného dne 14. 3. 2007 u Krajského soudu v Brně). Obviněný JUDr. J. B. dále uvedl, že založená akciová společnost „nikdy neměla provozovat přímou obchodní činnost, tu měla fakticky nadále vykonávat společnost K., s. r. o.“ a také, že ačkoli mezi těmito společnostmi vznikl nájemní vztah, nájem hrazen nebyl, neboť utržené peníze odváděla společnost K., s. r. o., na splácení úvěrů (srov. výpověď obviněného JUDr. J. B. na č. l. 762-763). Účelem nájemních smluv bylo potom podle obou obviněných převést placení úvěru a další závazky na akciovou společnost, k čemuž však pro nesouhlas K. b., a. s., nedošlo (srov. výpověď JUDr. M. K. na č. l. 789 a JUDr. J. B. na č. l. 763).

O sjednání nájemní smlouvy s vědomím JUDr. J. B. nepřímo svědčí také vysvětlení problematiky nájmu a hrazení služeb druhým z obviněných, JUDr. M. K. Ten se jednak ke stíhanému skutku vyjadřoval převážně v plurálu (např. „My jsme to nazvali nájemní smlouva... původní úmysl byl ten, že převedeme na sebe splácení úroků a úvěrů v té výši cca 9,5 milionů a potom jsme zjistili, že účetně by to bylo naprosto nevýhodné a nesmyslné, tak to tak asi zůstalo. Nad tím se asi nikdo tehdy nepozastavoval, protože oba dva jsme věděli, že je to vlastně provozování celé té nemovitosti.“ - viz č. l. 800) a dále konstatoval, že ačkoli to nebylo ve smlouvě o nájmu právně ošetřeno, služby spojené s provozem nemovitosti hradila společnost K., s. r. o., neboť oba obvinění byli majiteli těchto dvou společností a byli srozuměni s tím, že akciová společnost ani nebude schopna platit náklady na provoz obchodního domu, protože jejím jediným příjmem byly peněžní vklady obviněných.

Lze tedy shrnout, že způsob, jakým obviněný JUDr. J. B. popisoval okolnosti, jež vedly k uzavření nájemní smlouvy ze dne 25. 2. 1995 (na niž byl explicitně dotazován) a které po jejím uzavření následovaly, společně s výpovědí spoluobviněného JUDr. M. K. evidentně svědčí o účasti obviněného JUDr. J. B. na přípravě smlouvy o nájmu a o jeho nesporné informovanosti a vůli tuto smlouvu uzavřít. Proto Nejvyšší soud přisvědčil námitce nejvyšší státní zástupkyně, že znak pachatele daného trestného činu byl dán nejen u obviněného JUDr. M. K., ale také u obviněného JUDr. J. B. V této souvislosti je třeba nad rámec dovolání upozornit na to, že vrchní soud se vůbec nezabýval druhou

alternativou jednání, jímž může dojít k naplnění znaků trestného činu podle § 128 odst. 2 tr. zák., a které spočívá v tom, že pachatel dá popud k uzavření smlouvy. Obviněný JUDr. J. B. tak na podkladě provedeného dokazování může být trestně odpovědný, za splnění dalších podmínek citovaného ustanovení, právě tím, že uzavření smlouvy o nájmu inicioval, aniž by se osobně na této dohodě účastnil (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1254/2006).

Vrchní soud v Olomouci tak bude muset znovu posoudit soudem prvního stupně zjištěný skutek v celém rozsahu i ve vztahu k obviněnému JUDr. J. B., který evidentně k uzavření nájemní smlouvy ze dne 25. 2. 1995 aktivně přispěl a event. přizpůsobit znění právní věty skutkovým zjištěním tak, aby odpovídala konkrétní alternativě jednání ve smyslu základní skutkové podstaty ustanovení § 128 odst. 2 tr. zák. („dal popud k uzavření smlouvy na úkor jednoho z podniků se stejným předmětem činnosti, v nichž současně působil“).

Nejvyšší soud z uvedených důvodů shledal dovolání nejvyšší státní zástupkyně podané v neprospěch obviněných JUDr. M. K. a JUDr. J. B. důvodným, neboť rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 6. 2008, sp. zn. 1 To 48/2007, byl stížen namítanou vadou nesprávného právního posouzení, a proto dovolací soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadený rozsudek zrušil. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť vzhledem k charakteru vytknutých vad je zřejmé, že je nelze odstranit ve veřejném zasedání.

V novém řízení se bude odvolací soud znovu zabývat právním hodnocením skutku, a to jednak v jeho celém rozsahu tak, jak jej formuloval Krajský soud v Brně, jednak ve vztahu k oběma obviněným. Odvolací soud tak bude posuzovat smlouvu o nájmu, ve vztahu k níž dosud spatřoval protiprávní jednání obviněného JUDr. M. K., jako součást smluvních vztahů, které ve svém celku vedly ke zbavení majetku společnosti K., s. r. o., a k neoprávněnému prospěchu obchodní společnosti C. K., a. s., resp. obou obviněných. Bude třeba, aby vrchní soud srozumitelně a přesvědčivě zdůvodnil své úvahy, a to při respektování nejen závazného právního názoru vysloveného v tomto usnesení, ale také platné judikatury související s danou problematikou. Zejména bude nutné z hlediska naplnění formálních znaků základní skutkové podstaty trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák. znovu posoudit jednání obviněného JUDr. J. B. spojené se sjednáním smlouvy o nájmu a také se vypořádat s vytýkanými nedostatky v aplikaci ustanovení trestního zákona na jednání spočívající v prodeji akcií společnosti C. K., a. s., obviněným.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)